

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Педагогічна практика – найважливіший складник, системотвірний компонент цілісної системи професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Вона спрямована на розвиток його загальних і фахових компетентностей, а головне – ствердження у правильності обраної професії.

Проблеми практичної підготовки майбутніх учителів досліджували О. Абдулліна, В. Бобрицька, А. Волощук, Т. Діденко, Н. Дем'яненко, С. Золотухіна, Н. Кузьміна, О. Лавріненко, Л. Манчуленко, А. Сбруєва, Л. Хомич та ін., зокрема вчителів музичного мистецтва Л. Арчажнікова, І. Боднарук, Т. Бодрова, А. Болгарський, О. Лобова, І. Найд'юнов, Г. Падалка, О. Ростовський, Н. Ткачова та ін. Незважаючи на належне вивчення проблеми, в умовах реформування освіти актуалізується широке коло питань практичної підготовки фахівців нової генерації, які потребують колективного вирішення на підґрунті узагальнення досвіду організації різних видів практики студентів-музикантів у вищій школі, що й складає мету пропонованого повідомлення.

Одним із провідних принципів діяльності вишів згідно із Законом України «Про вищу освіту» за № 1556-VII від 1 липня 2014 р. є принцип автономії та самоврядування (ст. 32, пп. 1) [1]. Відповідно до цього принципу за умов відсутності Державних стандартів підготовки фахівців зі спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) кожен заклад ґрунтується на власному професійно-освітньому досвіді та усталених традиціях.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка (далі – ПНПУ імені В. Г. Короленка) професійна підготовка вчителів музичного мистецтва (музики і співів) здійснювалася з певними перервами з 1920 р. (перший завідувач кафедри мистецтвознавства інституту – В. Верховинець), але цілеспрямовано й регулярно – з 1981 р. (завідувач – професор Г. С. Левченко) [2]. У 1970–1980-х роках універсальний досвід підготовки педагогічних кадрів у Полтавському педагогічному інституті був відомим на всю країну, бо майбутнього вчителя виховували, починаючи зі школи за програмою «Школа – вуз – школа» [3]. Безпосередньо у вищі практична підготовка мала неперервний характер із I до випускного курсу і включала різні види навчальних практик у загальноосвітніх і позашкільних закладах (психолого-педагогічні, методичні, літні). Виробничі педагогічні практики кожен студент обов'язково проходив у міській і сільській школах, незалежно від місця свого постійного проживання.

Варто згадати, що такий праксеологічний підхід був характерний, зокрема, для музичних відділень педагогічних училищ. Майбутні вчителі музичного мистецтва протягом усіх років навчання мали один практичний день. На початкових курсах це були навчальні практики в дитячих садочках і школах разом із методистом. На старших курсах кожен студент закріплювався за певним дитячим садочком як музичний керівник (III курс) та школою як учитель музики (IV курс). Наприклад, весь навчальний рік він проводив уроки й позакласну роботу в базовому класі (кожен конспект уроку і сценарій виховного заходу обговорювалися з методистом і затверджувалися ним після доопрацювання). Саме практикант повною мірою відповідав за рівень успішності учнів із предмету. В кінці кожної чверті методист

училища обов'язково відвідував узагальнювальний урок, визначав рівень музичної підготовки та розвитку учнів, від чого залежала підсумкова оцінка практиканта. Майбутній учитель музики готував із своїми вихованцями номери (солісти, малі форми або вокальні ансамблі), які демонстрував у кінці року на підсумковому концерті в училищі. Крім вищеназваних, складником оцінки з практики були результати індивідуальної роботи з «гудошником», діагностика рівня музичного розвитку якого проводилась у присутності методиста на початку і в кінці навчального року. Отже, головним у практичній підготовці майбутнього фахівця були результати його реальної професійної роботи.

Натепер у ПНПУ імені В. Г. Короленка майбутні вчителі-музиканти мають на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти навчальну практику зі спеціальності (IV семестр), виробничу практику в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (літо IV семестру), виробничу педагогічну практику в ЗЗСО як учителі музичного мистецтва (VII семестр); на другому (магістерському) рівні студенти проходять у II семестрі виробничу педагогічну практику в ЗЗСО як учителі інтегрованого курсу «Мистецтво» та в закладах позашкільної освіти (залежно від перспектив професійної діяльності магістранти працюють керівниками вокальних / хорових мистецьких колективів, асистентами художніх керівників / методистів закладу та ін.); у III семестрі проводиться виробнича педагогічна практика в закладі вищої освіти (університет, фахові коледжі), де студенти працюють як асистенти викладачів музичних дисциплін (магістрант обирає залежно від рівня своєї професійної готовності та базової підготовки музично-теоретичні, музично-виконавські або методичні дисципліни).

Отже, протягом навчання на I-II рівнях вищої освіти майбутні вчителі музичного мистецтва мають п'ять різних видів практик, що повною мірою забезпечує належний рівень їхньої практичної підготовки до музично-педагогічної професійної діяльності в закладах загальної середньої, позашкільної та вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 липня 2014 р. (зі змінами № 463-IX від 16.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Кафедра музики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка : ретроспективний аналіз : монографія / ПНПУ імені В. Г. Короленка; редкол. : Г. С. Левченко (гол. ред.) та ін.; Н. Ю. Дем'яно, С. В. Вовченко, В. М. Гайдамака та ін. ; [уклад. О. О. Лобач]. Полтава : АСМІ, 2014. 373 с.

3. Учитель, которого ждут : Из опыта работы Полтав. пединститута им. В. Г. Короленко / под ред. И. А. Зязюна. – М. : Педагогика, 1988. – 151 с.